

TEZA:

Wyższy Sąd Dyscyplinarny podzielił stanowisko rzecznika dyscyplinarnego, który odwołał się od orzeczenia uniewinnającego. Obwiniona radca prawny, na prowadzonym przez siebie profilu publicznym Facebook zamieściła post stwierdzający, że Ukraina wzniciła nienawiść do Rosji i Rosjan. Z treści zamieszczonych przez radcę prawną wynika, że identyfikuje się ona z tezami propagandy rosyjskiej uzasadniającej przyczyny agresji Rosji w stosunku do Ukrainy. Obwiniona tym czynem uchybiła godności zawodu radcy prawnego.

W związku z powyższym należało uchylić orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

WO – 20/23**ORZECZENIE****z dnia 20 kwietnia 2023 r.****Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie:**Przewodnicząca : **S WSD Iwona Zielezińska - sprawozdawca**Sędziowie: **S WSD Paweł Pleśniak****S WSD Jerzy Wasiluk**Protokolant: **Piotr Ciepiński**

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Bogusławy Boyen

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2023r. w Warszawie na rozprawie
sprawy radcy prawnego K.T. -G. nr wpisu ...

obwinionej o czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, w związku z art. 11
ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz § 2 uchwały nr 1/ 2022
Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 08.07.2022r. w
sprawie zmiany Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

na skutek odwołania, na niekorzyść, Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 03 listopada 2022 r. sygn. akt: D -159/XI /22

orzeka:

1. uchyla zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 03 listopada 2022 roku, w sprawie sygnatura akt D -159/XI /22 i na podstawie art. 437 § 2 w zw. z art. 454 k.p.k. kieruje sprawę do ponownego rozpoznania
2. na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zdanie drugie ustawy o radcach prawnych koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym pozostawia do rozstrzygnięcia Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu OIRP.

UZASADNIENIE

Radca prawny K. T.- G. została obwiniona o to, że w dniu 3 marca 2022 roku w (...) na prowadzonym przez siebie profilu publicznym na portalu społecznościowym Facebook o nazwie „X.Y.”, na którym znajduje się odnośnik do oficjalnej strony prowadzonej przez nią Kancelarii Prawnej, zamieściła post stwierdzający, że Ukraina wznieciła nienawiść do Rosji i Rosjan, podając szereg przykładów i z treści którego wynika, że identyfikuje się ona z tezami propagandy rosyjskiej uzasadniającej przyczyny agresji Rosji w stosunku do Ukrainy, czym podważyła zaufanie do zawodu radcy prawnego, tj. o czyn z art. 64 ust. 1 ustaw o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (KERP).

Orzeczeniem z dnia 03 listopada 2022r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych – dalej OSD lub Sąd I instancji uniewinnił Obwinioną od zarzucanego jej czynu, kosztami postępowania obciążając OIRP.

OSD w uzasadnieniu swojego orzeczenia stwierdził, że Obwiniona zamieściła post skopiowany ze strony internetowej (...) na swoim prywatnym profilu o nazwie „X.Y.”, który pomimo zamieszczenia na nim linku do strony internetowej prowadzonej przez Obwinioną Kancelarii Radcy Prawnego (...) i zamieszczania na nim także wzorów pism procesowych nie zmienił swojego charakteru i uznany został przez ten Sąd za prywatny. Sąd I instancji przyznał także, jak wynika z

uzasadnienia orzeczenia, że fakt złożenia w związku z zamieszczonym postem skarg do samorządu zawodowego może świadczyć o tym, iż Obwiniona w niewystarczającym stopniu oddzieliła swoją działalność zawodową od życia prywatnego.

Zdaniem OSD Obwiniona miała prawo do zamieszczenia przedmiotowego postu w świetle art. 54 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż dzielenie się przez radcę prawnego osobistymi poglądami na prywatnym profilu w odniesieniu do spraw niezwiązanych z wykonywaniem zawodu nie może być uznane za zachowanie podważające zaufanie do zawodu radcy prawnego tylko z tego względu, że poglądy te pozostają w sprzeczności z poglądami powszechnie przyjętymi.

Z orzeczeniem tym nie zgodził się Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Pranych – dalej jako RD OIRP lub Rzecznik, zaskarżając go w całości na niekorzyść Obwinionej zarzucając mu rażące naruszenie art. 64 ust 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 38 ust 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego przez przyjęcie, iż zamieszczony w dniu 3 marca 2022 roku post na prowadzonym przez obwinioną profilu społecznościowym Facebook o nazwie „X.Y.” / błędnie wskazano adres strony internetowej która w prawidłowym brzmieniu powinna brzmieć „X.Y.” / nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego z art. 11 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Stawiając tak sformułowany zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia OSD.

RD OIRP w uzasadnieniu zarzutu wskazuje na brak jasności co do stanowiska OSD w zakresie czy profil, na którym Obwiniona zamieściła post jest związany z działalnością zawodową Obwinionej wskazując jednocześnie na sprzeczność ustaleń OSD polegającą na twierdzeniu na str. 3 uzasadnienia orzeczenia, że odesłanie przez Obwinioną do strony internetowej (...) zamieszczone na jej profilu Facebook stanowi formę informowania o wykonywaniu zawodu radcy prawnego w rozumieniu art. 31 KERP, gdy na stronie następnej Sąd ten stwierdza że zamieszczenie linku do strony (...) „wydaje się jednak niewystarczający dla uznania, że profil ten jest prowadzony w związku z działalnością zawodową obwinionej jako radcy prawnego”.

RD OIRP w odwołaniu podnosi, że nie ma jednak istotnego znaczenia to na jakim profilu post ten został zamieszczony w sytuacji gdy bezspornym jest możliwe identyfikowanie Obwinionej jako radcy prawnego przez osoby czytające przedmiotowy post a tym samym możliwości przypisania jej deliktu dyscyplinarnego przewidzianego w art. 11 KERP.

Zdaniem RD OIRP, OSD nie zrozumiał zarzutu stawianego Obwinionej bowiem przedmiotem tego zarzutu nie było kwestionowanie prawa Obwinionej do wyrażania własnych poglądów na podstawie Konstytucyjnego prawa, ale zarzut sprowadzał się do rozstrzygnięcia tego czy uprawnienie to obejmuje prawo nieograniczonego pozyskiwania i rozpowszechniania informacji uzyskanych z niesprawdzonych źródeł. Postępowanie Obwinionej jako radcy prawnego naruszyło zdaniem Rzecznika godność tego zawodu określoną w art. 11 KERP, gdyż jako radca prawny Obwiniona powinna była wiedzieć, że korzystanie z wolności wiąże się nierozdzielnie z odpowiedzialnością za godność zawodu.

Podkreślił, że gdyby zaakceptować tezę OSD dotyczącą stosowania art. 54 Konstytucji RP zaprezentowaną w uzasadnieniu orzeczenia to odpowiedzialność za godność zawodu sformułowana w art. 11 KERP nie mogłaby być w praktyce stosowana.

RD OIRP podnosi, że Obwiniona nigdy nie zakwestionowała ani nie poddała w wątpliwość informacji przedstawionych przez nią w poście i że czytający ten post mógł uznać, że według Obwinionej te fakty są prawdziwe i uzasadniają agresję Rosji na Ukrainę.

Rozpatrując odwołanie Rzecznika, Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych – dalej też jako WSD lub Sąd Odwoławczy zważył co następuje:

Odwołanie Rzecznika zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie WSD zauważa, że Rzecznik w odwołaniu błędnie wskazał naruszone przepisy ustawy o radcach prawnych w postaci art. 64 ust. 1 pkt. 2 w związku z art. 38 ust. 2 KERP, które WSD potraktował jako oczywistą pomyłkę Rzecznika, gdyż przywołane w tych przepisach postanowienia nie odnoszą się do treści zarzutu jak i jego uzasadnienia i z nimi nie korelują.

WSD rozpatrzył zatem odwołanie Rzecznika w kontekście zarzutu naruszenia przez OSD art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 2 KERP co było zapewne intencją odwołującego się a wynikającą z treści zarzutu i jego uzasadnienia.

Rozpatrując odwołanie Rzecznika WSD nie przeprowadzał dodatkowych dowodów w celu ustalenia faktów opierając się na materiale dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy, który uznał za wyczerpujący dla rozstrzygnięcia sprawy.

WSD podziela stanowisko Rzecznika, że rozpowszechniając post, przekopiowany ze

strony internetowej „(...)” o treści sugerującej odpowiedzialność Ukrainy za agresję Rosji, Obwiniona jako radca prawny dopuściła się naruszenia art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 2 KERP poprzez uchybienie godności zawodu radcy prawnego.

Zgodnie z przywołanym wyżej przepisem KERP naruszeniem godności zawodu radcy prawnego jest w szczególności takie postępowanie radcy prawnego, które mogłoby zdyskredytować go w opinii publicznej lub podważyć zaufanie do zawodu radcy prawnego.

Zdaniem WSD analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego wskazuje, że strona internetowa, na której Obwiniona zamieściła post, skopiowany ze strony internetowej „(...)” niezależnie od tego, czy była to strona internetowa bezpośrednio związana z wykonywaną przez Obwinioną działalnością zawodową, czy była to jej strona prywatna, na której od czasu do czasu zamieszczała wzory swoich pism procesowych i umieściła na niej odnośnik do strony internetowej powiązanej z działalnością zawodową, była utożsamiana przez czytających, czy obserwujących tą stronę z Obwinioną jako radcą prawnym.

O powyższym świadczy chociażby treść komentarza do postu zamieszczonego pod tym postem (k- 5 akt), który rozpoczyna się od słów „ Szanowna Pani Mecenas” OSD w uzasadnieniu swojego orzeczenia przyjął w sposób budzący wątpliwości WSD , że strona Facebook, na której Obwiniona zamieściła post był jej profilem prywatnym, nie powiązany z jej działalnością zawodową, podczas gdy Obwiniona zamieszczała na nim treści mogące ją identyfikować jako radcę prawnego. Z tego względu WSD zgadza się ze stanowiskiem Rzecznika, że dla przyjęcia odpowiedzialności dyscyplinarnej Obwinionej z art. 11 ust. 2 KERP nie miało większego znaczenia to, czy strona internetowa, na której Obwiniona zamieściła post był jej profilem prywatnym czy powiązany z wykonywaną działalnością zawodową.

Postępowanie Obwinionej, identyfikowanej jako radca prawny, zamieszczającej na stronie internetowej post sugerujący odpowiedzialność Ukrainy za agresję Rosji, bez jej wyraźnego komentarza co do prawdziwości i zasadności treści postu wywołało wśród niektórych radców prawnych, w szczególności tych, którzy złożyli do Rzecznika zawiadomienie o możliwości popełnienia przez Obwinioną deliktu dyscyplinarного, obawy o godność zawodu radcy prawnego i pytania czy to zachowanie „licuje z powagą zawodu Radcy” – (k- 1, k-2, k-3).

Post ten w okolicznościach sprawy został odczytany przez Skarżących Radców jako

„pochwalający” i „propagujący” szkodliwe oraz dezinformujące opinię publiczną twierdzenia na temat wojny rosyjsko – ukraińskiej, a zachowanie radcy prawnego zamieszczającego taki post na swoim profilu jako nie licujące z powagą zawodu Radcy oraz wymagające oceny Rzecznika Dyscyplinarnego.

Stwierdzenie przez OSD, że opisane w zarzucie zachowanie Obwinionej nie narusza znamion czynu określonego w art. 117 § 3 k.k. nie może jeszcze przesądzać o tym, że zachowanie Obwinionej nie narusza zasad etyki zawodowej. Nie można zgodzić się z twierdzeniem OSD, że okolicznością wyłączającą winę Obwinionej były jej motywy zamieszczenia postu – wywołanie dyskusji, w której sama w kolejnych wpisach potępiała przemoc w relacjach między państwami i twierdziła, że jest „neutralna jak Szwajcaria”. Motywy działania Obwinionej nie mogą jednak przekreślać jej winy za zamieszczenie tego typu treści, a co najwyżej mogą wpływać na wymiar kary.

WSD nie zgadza się z przyjętą narracją OSD, że interpretacja posta przez osoby postronne pozostaje kwestią drugorzędną. Otóż ta interpretacja przez osoby postronne, czyli osoby czytające post i obserwujące stronę internetową osoby identyfikowanej jako radca prawny ma zasadnicze znaczenie dla oceny, czy radca prawny uchybia godności zawodu i tym samym narusza zasady etyki i ustawy o radcach prawnych.

Przyjmuje się, że radca prawny ma obowiązek dbania o godność zawodu zarówno przy wykonywaniu czynności zawodowych jak i w życiu prywatnym. Obowiązek ten oznacza unikanie wszystkiego co mogłoby przynieść ujmę godności zawodu. W stosunku do przedstawicieli wykonujących zawód zaufania publicznego w tym radców prawnych obowiązują surowsze wymagania i standardy niż w stosunku do zwykłych obywateli. Radca prawny podejmując określone działanie musi wiedzieć i przewidywać, że to działanie może spotkać się z dezaprobatą i powodować ujmę dla całej grupy zawodowej podważając tym samym jej autorytet i prestiż społeczny a tym samym zaufanie konieczne do wykonywania tego zawodu.

Należy zauważyć, że przedmiotem zarzutu było zamieszczenie przez Obwinioną postu stwierdzającego, że Ukraina wzniciła nienawiść do Rosji i Rosjan wskazującego szereg przykładów i z którego może wynikać, że identyfikuje się ona z tezami propagandy rosyjskiej uzasadniającej przyczyny agresji Rosji w stosunku do Ukrainy, czym podważyła zaufanie do zawodu radcy prawnego. W ocenie WSD Obwiniona nie zdołała wykazać, że jej zamiarem było tylko wywołanie dyskusji i że sama nie identyfikuje się z treścią postu. W żadnym wpisie Obwinionej po zamieszczeniu postu nie można

odnaleźć stanowiska Obwinionej co do przyczyn agresji. Nie można za takie uznać przedstawionych przez Obwinioną wydruków z jej profilu zamieszczanych pod postem (k- 35- 40 akt), w których Obwiniona stwierdza jedynie, że „nie jest po żadnej ze stron”, „ to nie jest nasza wojna”, „Próbuję Wam pokazać, jak wiele nie trzyma się kupy, że oba kraje mają sporo za uszami” i „patrzycie w złym kierunku”, „ w tym kierunku w którym Oni chcą żebyście patrzyli.”.

Sam OSD w swoim uzasadnieniu wskazuje, że Obwiniona w niewystarczającym stopniu oddzieliła działalność zawodową od życia prywatnego o czym świadczą złożone przez radców prawnych skargi do samorządu zawodowego.

WSD zgadza się ze stanowiskiem OSD, że Obwiniona w świetle art. 54 ust. 1 Konstytucji RP ma prawo do swojej oceny sytuacji politycznej nawet jeżeli jest ona „biegunowo” odmienna od oceny większości społeczeństwa, jednakże poglądy te nie powinny być głoszone „pod szyldem tytułu zawodowego radcy prawnego”. W niniejszej sprawie jak stwierdził nawet OSD „Obwiniona w niewystarczającym stopniu oddzieliła działalność zawodową od życia prywatnego” – (k-69 akt) zamieszczając na stronie internetowej, na której była identyfikowana jako radca prawny post, którego treść podana była w sposób „zdawkowy,” „jednostronny” i „manipulujący”, (k- 68) czym wzbudziła moralny sprzeciw, potępienie i oburzenie osób należących do grupy zawodowej do której należy, o czym świadczyły ich zawiadomienia kierowane do samorządu zawodowego.

Radcowie prawni wykonujący zawód zaufania publicznego w sferze prawa stanowią emanację państwa i prawa, dlatego ich zachowania, wywołujące potępienie, oburzenie, społeczną dezaprobatę mogą kreować negatywny wizerunek całej grupy zawodowej i tym samym obniżać jej prestiż i autorytet.

Dlatego uzasadnione jest stanowisko, które WSD w niniejszym składzie podziela, że osobom przynależącym do grupy zawodowej zaufania publicznego o wysokim prestiżu i autorytecie wolno mniej niż innym osobom spoza tej grupy. Składając Ślubowanie i przystępując do grupy zawodowej zaufania publicznego, radca prawny godzi się na przestrzeganie etyki zawodowej, która wiąże się z pewnymi ograniczeniami także w życiu prywatnym, których nie mają osoby spoza tej grupy. Ponadto, jak słusznie zauważa w uzasadnieniu swojego odwołania Rzecznik, interpretacja art. 54 ust. 1 Konstytucji RP stanowiącego, że każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji w odniesieniu do radców prawnych przyjęta i zaprezentowana w uzasadnieniu orzeczenia OSD powodowałaby niemożność stosowania art. 11 KERP, gdyż każdy przejaw naruszenia godności zawodu

można by obalić powołując się na ten przepis.

WSD nie podziela także zdania OSD, jako argumentu, że Obwiniona swoim zachowaniem nie naruszyła norm etycznych, bo wielu radców prawnych i przedstawicieli innych zawodów zaufania publicznego angażuje się w działalność społeczną i polityczną i w ramach tych działalności prezentują poglądy kontrowersyjne, a ich zaangażowanie w danym środowisku może być traktowane jako akceptacja i firmowanie kontrowersyjnych zachowań innych osób z tego środowiska i że zachowania te mają często charakter konfrontacyjny i manipulujący, a pomimo to nie wszczyna się wobec nich postępowania dyscyplinarnego tylko z powodu głoszonych przez te osoby poglądów.

To, że wobec radców prawnych, w sytuacjach opisanych powyżej, nie wszczyna się postępowań dyscyplinarnych nie oznacza, że ich zachowanie jest zawsze zgodne z normami etycznymi obowiązującymi daną grupę zawodową, a może oznaczać jedynie to, że nie wszczęto wobec nich postępowania dyscyplinarnego, gdyż zabrakło zawiadomienia kierowanego do samorządu zawodowego o możliwym naruszeniu norm etycznych lub brak wiedzy o zachowaniu osoby naruszającej zasady etyki uniemożliwił wszczęcie „z urzędu” postępowania dyscyplinarnego i dokładne zbadanie czy doszło do naruszenia norm etycznych.

Biorąc powyższe pod uwagę Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych, doszedł do przekonania, że Obwiniona naruszyła art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 2 KERP i na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. w związku z art. 454 § 1 k.p.k. i w związku z art. 74¹ pkt. 1 ustawy o radcach prawnych orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych, WSD orzekł zgodnie z art. 70⁶ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych.